

Förstudie

Kapacitetsökning Bergvretensskolan inkl kök och matsal

2024-03-22

Foto: Per Groth

Samhällsbyggnadsförvaltning
Agneta Brändström
0171-62 66 16

Ärendenummer
TF2023/283 och TF2023/284

agneta.brandstrom@enkoping.se

Medverkande i förstudien.....	4
Sammanfattning.....	5
Syfte.....	6
Bakgrund.....	7
Avgränsning.....	8
Rekommendationer.....	10
Beställande förvaltning / Utbildningsförvaltningen.....	10
Samverkande förvaltning / Upplevelseförvaltningen.....	10
Samhällsbyggnadsförvaltningen.....	10
Åtgärdsförslag.....	13
Utgångsfaktorer.....	18
Kommunövergripande mål.....	18
Mål från verksamhetsförvaltning.....	18
Mål från samhällsbyggnadsförvaltning.....	18
Investeringsplan och budget.....	18
Hållbarhet.....	18
Befolkningsprognos.....	19
Placering och platsens förutsättningar (alt flera förslag).....	20
Verksamhetens lokalbehov.....	26
Projekt mål.....	26
Lokalprogram.....	26
Samband och flöden.....	26
Volymskiss och ev alternativ.....	27
Utemiljö.....	27
Byggnadstekniska förutsättningar.....	27
Ekonomi.....	28

Dokumenttyp

Beslutad av

Gäller f.om.

Gäller t.om.

Ersätter

Gäller för

Ansvarig funktion

Reviderad

Samhällsbyggnadsförvaltning
Agneta Brändström
0171-62 66 16

Ärendenummer
TF2023/283 och TF2023/284

agneta.brandstrom@enkoping.se

Investering.....	28
Preliminär hyra.....	28
Övriga ekonomiska konsekvenser.....	28
Konst 1% regeln.....	28
Risker.....	29
Barnkonsekvensanalys.....	29
Figurförteckning.....	30
Bilagor.....	30

Dokumenttyp

Beslutad av

Gäller f.om.

Gäller t.om.

Ersätter

Gäller för

Ansvarig funktion

Reviderad

Medverkande i förstudien

Lokalförsörjningsstrateg	Agneta Brändström
Projektenheten, SBF	Rickard Westlöf
Förvaltare grundskola, SBF	Carl-Johan Hansson
Lokalsamordnare beställande förvaltning	Maria Jacobsson
Lokalsamordnare medverkande förvaltn.	Claes Lagelius (2023)
FA, projektchef (kalkyl)	Rickard Westlöf
Projektledare kök, SBF	Jennifer Laurin
Energisamordnare, SBF, rådgivning	Joakim Sjödahl
Plan, rådgivning	Tobias Viberg
Allmän plats, Trafik, SBF, rådgivning	Alice Carlsson
Måltid	Viktoria Grönholm, Jonas Österlund
Expert kulturskydd, UPF, rådgivning	Johan Linder
VA, SBF, rådgivning	Sari Virkkala
Miljö- och byggnadsförvaltn., rådgivning	Gustaf Monie, Anton Fredriksson
Arkitekt, Norconsult	Lina Svendsdotter, Astri Konradsson
Storköksarkitekt, Afry	Huw Brandt
Landskapsarkitekt, Nivå	Helena Emrani, Tommy Roman

Sammanfattning

Investeringsvolymerna är omfattande för Enköpings kommun de kommande åren, vilket ger ökade driftkostnader för verksamheter. För att hålla nere såväl investeringskostnader som verksamhetens driftkostnader eftersträvas åtgärder som ger störst nytta för kommunkoncernen i relation till kostnaden. Genom att utöka befintliga skolors kapaciteter, kan en större investering i form av nybyggnation skjutas längre bort i tiden. Detta projekt med kapacitetsökning på Bergvretenskolan är på så sätt en del i ett helhetspussel. Utifrån målsättningen att senarelägga nybyggnadsprojektet är åtgärden viktig.

Politiskt beslut om att genomföra förstudie avseende Bergvretenskolan togs i utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023-02-15 (UAN2022/1328 kapacitetsökning inklusive renovering Bergvretenskolas kök och matsal, och UAN2023/35 kapacitetsökning Bergvreten).

Det första ärendet handlar om att utreda kapacitetshöjande åtgärder samt renovering i fastigheten Bergvreten 1:10 Bergvretenskolan kök och matsal. Renovering av kök och matsal behöver koordineras med behovet av att öka kapaciteten både i själva köket och antal sittplatser i matsalen, eftersom dessa är en trång sektor redan idag.

Det andra ärendet handlar om att utreda kapacitetshöjande åtgärder i fastigheten Bergvreten 1:10 Bergvretenskolan, inklusive tillhörande utemiljö. Behovet av att öka kapaciteten kommer sig dels av befintliga paviljonger med tillfälligt bygglov som behöver ersättas och dels växande antal barn i grundskoleåldern enligt befolknings- och elevprognos, i skolans placeringsområde.

Samhällsbyggnadsförvaltningens lokalförsörjningsstrateg har tagit fram en förstudie i samarbete med utbildningsförvaltningen. Den här rapporten samlar det som gjorts under förstudieperioden. Tre olika storlek på skolans organisation har utretts men det är endast det alternativ som innebär den större utbyggnaden som möter efterfrågan i området, varför detta är det alternativ som förslås som lösning.

Förslaget är att i en första etapp verksamhetsanpassa kök och matsal för en ny kapacitet på 1000 elever, samt några mindre justeringar i huvudbyggnaden, och att därefter i en andra etapp bygga ut Bergvretenskolas kapacitet på platsen där lokalerna för anpassad grundskola ligger idag. Förslaget innebär att de gamla lokalerna för anpassad grundskola samt paviljonger rivs. Åtgärder i skolgårdsmiljön inkluderas i projektet.

Utbyggnaden kommer att inrymma hemvisten för 300 elever samt rörelserum och makerspace, totalt 3.157 kvm BTA i två våningsplan. Rörelserum och makerspace ska vara uthyrningsbara till civilsamhället på kvällar och helger.

Ekonomi

Kommunfullmäktiges årsplan 2024 innehåller ett markeringsbelopp om [REDACTED] för kök och matsalsprojektet, och [REDACTED] för kapacitetsökning. Anpassning av kök och matsal beräknas ske 2026-2027, respektive utbyggnad 2027-2029.

Utbyggnaden av Bergvretenskolan är i förstudien kalkylerat till [REDACTED] kronor och kök/matsalsprojektet till [REDACTED].

En preliminär hyra är beräknad till [REDACTED] i förstaårshyra för utbyggnaden och tilläggsavtal för verksamhetsanpassning kök och matsal ger en tilläggsyra på [REDACTED] första året.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska, under förutsättning att de önskar genomföra projektet, besluta om finansiering ska ske inom ram eller om de avser att begära utökad budget för verksamhetens utökade hyresnivå. I hyran ingår kapitaltjänstkostnad och drift- respektive förvaltningskostnader under byggnadens livstid.

Syfte

Projektet syftar till att tillgodose delar av utbildningsförvaltningens behov av utökad grundskolekapacitet i Enköpings tätort.

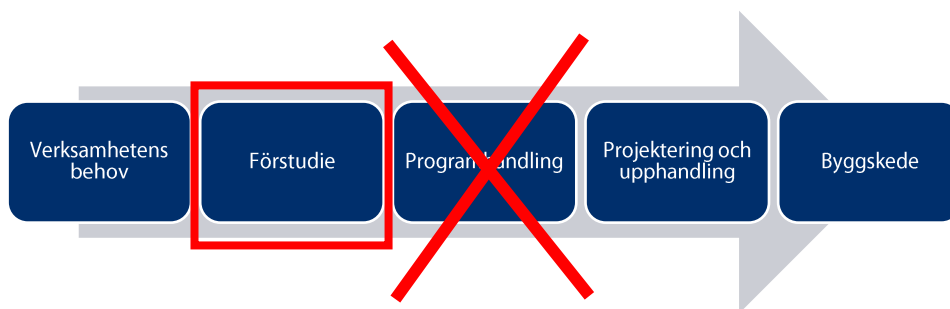
Den nya lokalen ska bidra till ett hållbart och miljömedvetet samhälle genom effektivt användande och tekniska klimatsmarta lösningar.

Syftet med rapporten är att beskriva det arbete som har gjorts i förstudien och att ge underlag till fortsatt process. Större investeringar innebär ett långsiktigt ekonomiskt åtagande. En förstudie är en utredning av möjliga lösningar som mynnar ut i en rekommendation av ett huvudalternativ inför beslut om eventuell investering. Kalkyler är baserade på nyckeltal.

I det här projektet planerar kommunen att fortsätta äga fastigheten.

Bild 1: Lokalbyggnadsprocessen

I detta projekt bedöms programskedet som normalt inleder projekteringskedet inte vara nödvändigt med tanke på projektets begränsade omfattning.

Bakgrund

Politiskt beslut om att genomföra förstudie avseende Bergvretenskolan togs i utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2023-02-15 (UAN2022/1328 kapacitetsökning inklusive renovering Bergvretenskolans kök och matsal, och UAN2023/35 kapacitetsökning Bergvreten).

Det första ärendet handlar om att utreda kapacitetshöjande åtgärder samt renovering i fastigheten Bergvreten 1:10 Bergvretenskolan kök och matsal. För att kunna hantera det förväntade elevantalet ser utbildningsförvaltningen behov av att höja skolans hela kapaciteten. För att matcha en sådan kapacitetsökning, behöver matsalskapaciteten höjas, både i köket och antal sittplatser i matsal. Detta bör göras i koordinering med renovering av kök och matsal som planeras i närtid, varför detta är prioriterat tidsmässigt. I kommunfullmäktiges årsplan för 2024 finns investeringsmedel för anpassningar i matsalen.

Det andra ärendet handlar om att utreda kapacitetshöjande åtgärder i fastigheten Bergvreten 1:10 Bergvretenskolan, inklusive tillhörande utemiljö. För att kunna ta emot såväl nuvarande elevantal, vilket innebär att ersätta paviljonger som har tillfälligt bygglov med lokaler som har permanent bygglov, och den förväntade framtida efterfrågan baserat på befolkningsprognos som visar på minst 4-parallellt elevunderlag, ser utbildningsförvaltningen ett behov av att öka kapaciteten avseende antalet helgrupprum, grupprum, specialsalar, personalytor och toaletter, samt anpassningar av utemiljön.

Utbildningsförvaltningen vill på så sätt skjuta en nybyggnation av ytterligare en ny grundskola på framtiden. Syftet är även att möjliggöra för det fria skolvelet i Enköpings kommun. I kommunfullmäktiges årsplan för 2024 finns investeringsmedel för anpassningar år 2029. Paviljongernas tillfälliga bygglov kan inte förlängas ytterligare efter 2030-06-14, eftersom de då har stått i maximala 15 år.

Kapacitetsbedömning

Skolans befintliga verksamhetskapacitet har bedömts till 775 elever inklusive paviljong med tillfälligt bygglov. Utan paviljong saknas ett antal helgrupprum med kringutrymmen (grupprum, lärararbetsplatser odyl), för att skolan ska kunna ha 75 elever per årskurs F-9.

Teknisk kapacitet: För huvudbyggnadens tekniska kapacitet avseende ventilation, gäller att även om många helgrupprum klarar fullstora helgrupper sett till ytstorlek, finns ett antal helgrupprum som utifrån begränsningar i ventilation inte klarar fler än cirka 20 elever, framförallt i hus E men även ytterligare ett par helgrupprum utspritt i byggnaden. Detta gör att några årskurser istället har fler men mindre helgrupper, vilket bidrar till en ojämn organisation. Det är önskvärt att där så är möjligt justera ventilationen, företrädesvis i de större rum som ytmässigt klarar fullstora helgrupper, för att minimera problem med varierande gruppstorlekar. Målet ska vara att alla helgrupprum klarar fullstora grupper.

Matsalskapacitet: Matsalskapaciteten uppfattas idag som trång och för att klara 1000 elever måste matsalskapacitet säkerställas. Förslaget är att några av de närliggande rummen ställs om till matsal. Den bortre matsalens funktion föreslås flyttas så att alla matsalar samlas och kan nyttja samma serveringsyta. Den bortre matsalen behöver därefter i sin tur ställas om till undervisningsyta och skolan har föreslagit att sådant rum används som extra resurs till musiken som kommer behöva ytterligare lokal för att klara det större elevantalet.

Utemiljöns friyta inkluderas i förstudiens bedömning av om de föreslagna organisationerna är genomförbara, liksom hur behov av parkeringsplatser påverkas.

Avgränsning

Möjligheten att utöka skolans kapacitet till en organisation med 1250 elever har inte studerats i förstudien, eftersom utbildningsförvaltningen bedömer att kommunens skolor inte bör överskrida ett elevantal på 1000 elever.

Möjliga lösningar inom befintlig skolfastighet har utretts, inte eventuell möjlighet att förlägga delar av skolans kapacitet på annan fastighet.

Eftersom fastigheten är skola redan idag, dvs det inte är frågan om nyetablering av skolverksamhet på fastigheten, förutsätts lokaliseringen lämplig avseende faktorer såsom buller, partiklar, eventuell tung trafik, förorenad mark, dammande verksamheter, etc. Förstudierapporten kommer därför inte gå in på dessa förutsättningar. Rapporten fokuserar på faktorer som bedöms beröras av en ny byggnad.

Förslag på lösning av köket har tagits fram under 2022-2023, som säkerställer erforderlig yta för att klara 1100 portioner. I denna förstudie har därför antagits att lösningsförslaget kan användas och gå vidare till projekteringskedet tillsammans med de förslag som läggs här avseende matsal och övrig kapacitetshöjning. Vissa finjusteringar kan då behöva göras. Notera att köksförslaget innebär att befintlig yta för soprum tas i anspråk för köksfunktioner. Soprumsfunktionen måste säkerställas under projekteringen.

Därutöver har Utbildningsförvaltningen i samband med färdigställande av förstudierapport aviserat att de avser att inkomma med beställning tillfällig paviljong 2026-2029 genom påbyggnad av befintlig paviljong. Detta är ännu inte beställt av nämnd och kalkyl för detta är därför inte framtagen.

Rekommendationer

Samhällsbyggnadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen har i samarbete tagit fram förstudien för utbyggnad av Bergvretensskolan inklusive kök och matsal. Rekommendationen är att projektet genomförs enligt alternativ 1, med utbyggnad till 1000 elevplatser, i den framtagna förstudien.

Beställande förvaltning / Utbildningsförvaltningen

Enköpings kommun ansvarar genom utbildningsnämnden för att tillhandahålla grundskoleplatser enligt skollagen (2010:800). För att uppfylla uppdraget måste antalet skolplatser utökas inom tätorten, eftersom antalet barn i grundskoleåldern växer stadigt. Genom att utöka befintliga skolors kapaciteter, kan en större investering i form av nybyggnation skjutas längre bort i tiden. Kapacitetsökningen på Bergvretensskolan är på så sätt en del i ett helhetspussel. Utifrån målsättningen att senarelägga nybyggnadsprojektet är åtgärden viktig, men också utifrån söktrycket i skolans upptagningsområde.

Utbildningsförvaltningen rekommenderar därför att starta projektet enligt alternativ 1 (utbyggnad till 1000 elevplatser), parallellt med planering av övriga kapacitetshöjande åtgärder i kommunen som syftar till att långsiktigt säkra grundskolekapaciteten.

Samverkande förvaltning / Upplevelseförvaltningen

Upplevelsenämnden ansvarar bland annat för uthyrning av lokaler utanför skoltid. Möjligheten att hyra ut rörelserum och makerspace på kvällar och helger samt under skollov är därför viktig. Att samnyttja lokaler, så att de används till sin fulla potential, är yt- och kostnadseffektivt för kommunkoncernen och ger ett mervärde för kommunens invånare. Upplevelseförvaltningen rekommenderar därför att planerade specialsalar görs uthyrningsbara utanför skoltid.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

En förstudie är framtagen och fastighetsavdelningens bedömning är att tidplan och resurser för att genomföra uppdraget är möjligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens rekommendation till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden är att godkänna förstudien så att processen kan fortsätta.

I nästa steg sker en projektering för upphandling som ger en mer detaljerad ekonomisk bedömning av investeringsutgift och hyreskostnad.

Fastighetsavdelningen

Kommunstyrelsen ansvarar för **kommunens lokalförsörjning**, ett ansvar som verkställs genom samhällsbyggnadsförvaltningen. När kommunstyrelsen fattat beslut om att genomföra, går ansvaret att verkställa och slutredovisa projektet över till tekniska nämnden.

Investeringsvolymerna är omfattande för Enköpings kommun de kommande åren, vilket ger ökade driftkostnader för verksamheter. För att hålla nere såväl investeringsutgifter som verksamhetens driftkostnader eftersträvas lokalåtgärder som ger störst nytta för kommunkoncernen i relation till kostnaden, eller annorlunda uttryckt rätt kapacitet, vid rätt tid och till rimlig kostnad. Samnyttjande ska alltid eftersträvas där så är relevant och möjligt, för att genom yteffektiv användning av lokalerna, minimera investeringarna. Konkret exempel på detta är att göra lokaler uthyrningsbara utanför skoltid.

Genom att utöka befintliga skolors kapaciteter, kan en större investering i form av nybyggnation skjutas längre bort i tiden. Kapacitetsökningen på Bergvretensskolan är på så sätt en del i ett helhetspussel. Utifrån målsättningen att senarelägga den större investeringen nybyggnadsprojekt är åtgärden viktig.

Inom **tekniska nämndens ansvarsområde** (förvaltning, drift och projektledning) framhålls följande:

Bergvretensskolan är en kommunägd fastighet. Försäljning för att sedan hyra in byggnaden/fastigheten bedöms vara omotiverat och är inte aktuellt. Fastigheten kvarstår därmed i kommunens ägo.

Befintlig byggnad har renoverats i etapper under senare år och bedöms vara i relativt gott skick. Stambyte ligger mer än 10 år fram i tiden.

Ventilationsaggregat i A-huset är sedan skolan byggdes och något ålderstigen.

Paviljongerna har direktverkande el och drar därmed mycket energi, ett problem som elimineras i och med att dessa tas bort när permanent kapacitet är färdigställd.

Energibesparande åtgärder för Bergvretensskolans huvudbyggnad är planerade som projekt i Enoff med genomförande preliminärt runt 2025-2026. Där finns bl.a. gången mellan skola och lokalen för anpassad undervisning med som en av åtgärderna som behöver ses över. Energibesparande åtgärder i huvudbyggnad kan med fördel synkroniseras med de åtgärder för kök och matsal som planeras. Angående förbindelsegången kan energiåtgärder lämpligen avvaktas projektering av dess framtida utformning.

I detta projekt ska rivning av befintlig byggnad för anpassad grundskola och befintlig paviljong inkluderas. Detta behöver budgeteras av tekniska nämnden.

Nybyggnad ska uppnå miljöbyggnad nivå silver, anslutas till befintlig fjärrvärme och förnyelsebar energi analyseras i projektbudget.

Fastighetsavdelningens bedömning är att tidplan och resurser för att genomföra uppdraget är möjlig.

Plan- och mark

Föreslagen tillbyggnad bedöms rymmas inom, och vara i linje med, gällande detaljplan.

Åtgärdsförslag

För att komma fram till vad en utbyggnad ska innehålla, har inplaceringsstudier av vilka årskurser som bör placeras i nuvarande huvudbyggnad för att få en optimal användning av lokalerna och minimera utbyggnaden, gjorts.

Möjligheten att verksamhetsanpassa befintlig byggnad för anpassad undervisning (tidigare benämnd 'träningssärskolan', lokal som tomställs 2026) så att flera mindre rum omvandlas till fyra fullstora helgrupprum har övervägts. För att klara tillskapandet av helgrupprum som gör att skolan kan ha 750 elever, exklusive paviljong, har byggnaden för låg takhöjd, svårigheter få till bra planlösning med god funktionalitet, begränsad ventilationskapacitet, o.dyl. Därför har detta alternativ valts bort i förstudiens initiala skede.

Istället föreslås att befintlig byggnad för anpassad undervisning rivs och att ny kapacitet byggs på den platsen. På så sätt kan paviljongerna stå kvar under byggtiden, samtidigt som den framtida skolgården får en öppnare, tryggare och mer sammanhållen struktur.

Totalt redovisas tre olika alternativ med olika storlek på skolans organisation, där alternativ A utgör fastighetsavdelningens åtgärdsförslag:

- A. En 4-parallellig organisation, upp till 1000 elever. Innebär utbyggnad för 300 elever (exempelvis årskurs F-2) samt komplettering med enklare specialsalar.
- B. En 3-parallellig organisation, upp till 750 elever. Innebär utbyggnad för ca 75 elever (exempelvis förskoleklass), ingen komplettering specialsalar behövs. Fler elevplatser behöver lösas på annan plats. Notera att flera årskurser redan idag överskrider 75 elever på Bergvretensskolan. Denna kapacitet bedöms inte vara tillräcklig för att möta efterfrågan.
- C. Ett nollalternativ, inom befintliga lokaler. Innebär sänkt kapacitet jämfört med idag. Skolan skulle då kunna inrymma 4 paralleller F-6. Elevplatser åk 7-9 måste lösas på annan plats. Behovet av ny grundskola blir alltså mer akut. Behov anpassa kök och matsal kvarstår.

Alternativ A – Rekommenderat alternativ med kapacitetsökning

En organisation med upp till 100 elever per årskurs F-9 (totalt 1000 elever) behöver kompletteras med följande (inkluderas i projektet):

- Justering av ventilationskapacitet i så många som möjligt av de helgrupprum som idag inte klarar fullstora grupper. (*befintlig byggnad*)
- En vägg tas bort mellan två små helgrupprum (stora grupprum) i E-huset och ett stort helgrupprum tillskapas här. Gäller rum E1123 och E1125. (*befintlig byggnad*)

- Anpassning av kök och matsal till den nya kapaciteten, bland annat genom verksamhetsanpassning av några närbelägna rum. (*befintlig byggnad*)
- Soprum måste säkerställas inom fastigheten i den fortsatta projekteringen. (*lösning ej framtagen i förstudien*)
- En av matsalarna (den mindre, lugna matsalen) anpassas för undervisning. (*befintlig byggnad*)
- Rivning av lilla hemkunskapsalen i matsal. (*befintlig byggnad*)
- Anpassning av den bortre matsalen till 1-2 helgrupprum, rum A1116 med kringutrymmen A117 och A1146. 1 av helgrupprummen anpassas med ljuddämpning för enklare musikundervisning. (*befintlig byggnad*)
- Hemvisten för årskurs F-2 med 100 elever per årskurs. (*tillbyggnad*)
- Rörelserum inklusive tillhörande omklädningsrum (2 st) med duschar. (*tillbyggnad*)
- Makerspace (verkstad/multisal), för enklare slöjd, teknik och bild. (*tillbyggnad*)
- Ytterligare en mindre personalyta motsvarande exempelvis elevhälsans behov för att möta den större organisationen (men kan lösas med att annan personalfunktion flyttas för att istället lokalisera de två mottagningsrummen intill varandra i befintlig byggnad) (*tillbyggnad*)
- Övriga kringfunktioner: grupprum, personalarbetsplatser, kapprum, WC, förråd, städ, teknik, kommunikationsytor. (*tillbyggnad*)

Därutöver ska projektet inkludera:

- Rivning av befintlig byggnad för anpassad undervisning.
- Evakueringslösning för kök och matsal.
- Borttagning av paviljonger efter färdigställande av tillbyggnad, samt återställande av mark / iordningsställande av skolgårdsytan. Dock senast 2030-06-14.
- Övriga åtgärder på skolgårdsytan som kompenserar för den ökade användningen.

Därutöver har Utbildningsförvaltningen aviserat att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden avser beställa en påbyggnad av paviljong med 1 våningsplan för att möta det växande elevunderlaget från 2026 och fram till färdigställandet. Detta har inte inkluderats i förstudien.

Alternativ B – Endast ersättning av tillfällig kapacitet

En organisation med 75 elever per årskurs f-9 (totalt 750 elever). Innebär ersättning av tillfällig kapacitet genom utbyggnad för ca 75 elever (exempelvis förskoleklass). Utökningen är jämfört med huvudbyggnadens kapacitet. Ingen

komplettering specialsalar behövs. Fler elevplatser behöver lösas på annan plats. Denna organisation ger följande åtgärdsbehov på Bergvretenskolan:

- Justering av ventilationskapacitet i så många som möjligt av de helgrupprum som idag inte klarar fullstora grupper. (*befintlig byggnad*)
- En vägg tas bort mellan två små helgrupprum (stora grupprum) i E-huset och ett stort helgrupprum tillskapas här. Gäller rum E1123 och E1125. (*befintlig byggnad*)
- Anpassning av kök och matsal till den nya kapaciteten, genom verksamhetsanpassning av några närbelägna rum. (*befintlig byggnad*)
- Soprum måste säkerställas inom fastigheten i den fortsatta projekteringen. (*lösning ej framtagen*)
- Rivning av lilla hemkunskapssalen i matsal och breddning av korridor utanför matsalens entré. (*befintlig byggnad*)
- Hemvisten för årskurs F med 75 elever. (*tillbyggnad*)
- Övriga kringfunktioner: grupprum, personalarbetsplatser, kapprum, WC, förråd, städtrum, teknikrum, kommunikationsytor. (*tillbyggnad*)

Därutöver ska projektet inkludera:

- Rivning av befintlig byggnad för anpassad undervisning.
- Evakueringslösning för kök och matsal.
- Borttagning av paviljonger efter färdigställande av tillbyggnad, samt återställande av mark / iordningsställande av skolgårdsytan. Rivning senast 2030-06-14.
- Övriga åtgärder på skolgårdsytan i samband med återställande av mark.

Därutöver har Utbildningsförvaltningen aviserat att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden avser beställa en påbyggnad av paviljong med 1 våningsplan för att möta det växande elevunderlaget från 2026 och fram till färdigställandet. Detta har inte inkluderats i förstudien.

Kapacitet som möter det växande elevunderlaget måste säkras på annan fastighet inom tätorten, i kombination med nya upptagningsområden. Detta hanteras inte i detta projekt, men blir en nödvändig åtgärd om skolans kapacitet begränsas till 750 elever. Bergvretenskolans nuvarande möjlighet att möta växande elevkullar bedöms överskridas 2026.

Alternativ C – Nollalternativ

Alternativt innebär att skolans organisation ska inrymmas inom befintliga lokaler exklusive paviljong, dvs sänkt kapacitet jämfört med idag. Skolan kan inrymma 100 elever per årskurs F-6. Elevplatser åk 7-9 måste då lösas på annan plats.

Denna organisation ger följande åtgärdsbehov på Bergvretenskolan:

- Underhåll och verksamhetsanpassning av kök och matsal. (*befintlig byggnad*)
- Soprum måste säkerställas inom fastigheten i den fortsatta projekteringen. (*lösning ej framtagen*)
- Rivning av lilla hemkunsapsalen i matsal I och breddning av korridor utanför matsalens entré. (*befintlig byggnad*)
- En vägg tas bort mellan två små helgrupprum (stora grupprum) i E-huset och ett stort helgrupprum tillskapas här. Gäller rum E1123 och E1125. (*befintlig byggnad*)

Därutöver ska projektet inkludera:

- Rivning av befintlig byggnad för anpassad undervisning.
- Borttagning av paviljonger när annan skolkapacitet avlastar skolan fullt ut, samt återställande av mark / iordningsställande av skolgårdsytan. Dock senast 2030-06-14.

Inga övriga åtgärder i byggnad eller utemiljö görs. Kapacitet som möter det växande elevunderlaget måste säkras på annan fastighet inom tätorten, i kombination med nya upptagningsområden. Detta hanteras inte i detta projekt, utan blir en nödvändig åtgärd om skolans kapacitet begränsas till 700 elever. Bergvretenskolans nuvarande möjlighet att möta växande elevkullar bedöms överskridas 2026.

Kök

Tidigare förstudie avseende tillagningskök för 1100 portioner har tagits fram där nödvändiga funktioner inrymts inom befintlig kök och den yta som idag används till soprum. Antagandet att denna yta är säkrad för kökets funktioner har gjorts och inte utretts vidare i förstudien.

Förslaget innebär att nytt soprum behöver ersättas det vill säga tillskapas inom skolfastigheten. Detta behöver lösas under projekteringen. Soprummet ska vara nåbart från kök och övriga delar av verksamheten. Bör utformas som miljörum med källsortering.

Evakueringslösning kök och matsal

För att kunna genomföra en omfattande anpassning av kök och matsal, kommer berörda ytor vara stängda under tiden ombyggnation pågår. Detta kommer inte hinnas med enbart på skollov, varför en tillfällig lösning behöver tas fram. Evakueringslösning är inte inkluderad i förstudien, utan behöver inkluderas i det fortsatta arbetet.

Det preliminära förslaget är att i första hand använda den tomställda lokalen för anpassad undervisning till matsal och mottagningskök innan den rivs, eller i

andra hand att riva denna och på plats uppföra en enklare tillfällig lösning. I båda fallen görs då anpassning av kök och matsal i en första etapp och därefter görs nybyggnad med undervisningslokaler i en andra etapp.

Tidplanen i denna förstudie tar hänsyn till att byggnationen kommer behöva ske i två etapper.

Utemiljö

Trafikanslutning med hämta/lämna zon och parkeringar ska utformas på ett trafiksäkert sätt. Det är också viktigt att hela skolgården kan erbjuda en kvalitativ miljö med varierade funktioner, från lugna och avkopplande miljöer, kluriga och utmanande lekar, till möjlighet till extensiv rörelse. En kvalitativ utemiljö hjälper till att stimulera och utveckla eleverna så att de lättare tillgodogör sig undervisningen och bidrar på så sätt till deras kunskapsutveckling.

Utgångsfaktorer

Kommunövergripande mål

Projektet bidrar till målpåfyllelse avseende god utbildning för alla och kommunens fokusområden barn och unga samt kompetensförsörjning, enligt kommunfullmäktiges långsiktiga plan för 2024–2027.

Mål från verksamhetsförvaltning

Utbildningsförvaltningens övergripande mål är att

- Tillhandahålla erforderligt antal skolplatser för invånare i grundskoleåldern, med funktionella lokaler som möjliggör undervisning enligt läroplanen, i ett geografiskt strategiskt läge.

Förvaltningens bedömning är att de anpassningar som pekas ut som lämpliga i förstudiens alternativ A behöver genomföras för att uppfylla målsättningarna.

Verksamhetens effektmål redovisas i VBU för kök och matsal respektive kapacitetshöjning, se bilaga 1.

Mål från samhällsbyggnadsförvaltning

Att erbjuda en kostnadseffektiv lösning på utbildningsförvaltningens lokalbehov som innebär en god ekonomisk och ekologisk hushållning med kommunens resurser. Detta innebär att erbjuda rätt kapacitet, vid rätt tid och till rimlig kostnad, samt att hållbarhetsprinciperna ska uppfyllas så långt det är möjligt och rimligt.

- Verksamhetsanpassningar genomförda, ny byggnad uppförd och lokalerna har tagits i bruk av verksamheten.

Investeringsplan och budget

Det aktuella projektet finns med i Enköpings kommuns investeringsplan och budget.

Hållbarhet

Utvecklingen ska ske enligt såväl social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Ekonomisk hållbarhet

Yteffektiv planering och hög nyttjandegrad, exempelvis genom samnyttjande dvs uthyrningsbara utanför verksamhetstid. Samnyttjande håller investerings- och hyreskostnaden nere. Lås och larm måste möjliggöra samnyttjande.

- Rörelserum och makerspace ska vara uthyrningsbara utanför skolans verksamhetstid.

Ekologisk hållbarhet (miljöteknisk hållbarhet)

Ekologisk hållbarhet avser materialflöden, vatten- och energiförbrukning, god luft, ljud- och ljuskvalitet, klimatanpassningar, hållbara transporter, mm. Detta utbyggnadsprojekt ska utföras enligt Enköpings kommuns fastighetsavdelnings riktlinjer gällande klimat och energi.

- Nybyggnad ska uppnå miljöbyggnad nivå silver, anslutas till befintlig fjärrvärme och förnyelsebar energi analyseras i projektbudget.
- I befintlig byggnad anpassas ambitionsnivån till byggnadens förutsättningar.

Social hållbarhet

Skollokalerna ska bidra till att barnen ges möjlighet utveckla både sitt lärande och utvecklas som individer, oavsett bakgrund och familjeförhållanden, och bidrar på så sätt till att skapa en attraktiv och hållbar kommun för alla.

Undervisningstid likaväl som utemiljö ska stimulera elevernas lärande och utveckling. Skolgårdens fria bedöms ha tillräckliga kvaliteter för att erbjuda en variationsrik utemiljö som ger denna stimulans, genom att det finns utrymme för olika funktion från vila och lugnare lek till mer extensiv och livliga aktiviteter.

Befolkningsprognos

Skolans förmåga att ta emot barn och unga som bor i upptagningsområdet enligt **befolkningsprognos 2023**, visualiseras i nedanstående tabell (tabell 1). Färgmarkeringar per ålder visar hur många paralleller boendeunderlaget motsvarar; grönt är 3 paralleller, vit 4 paralleller, gult 5 paralleller och rosa 6 paralleller. Redan idag bor det i skolans upptagningsområde ett elevunderlag som överstiger 3 paralleller i nästan alla årskurser. I raden som jämför kapacitet och prognos visar rosa färg att befolkningen överskrider nuvarande kapaciteten.

Befolkningsprognosen sätts i relation till nuvarande beläggning och elevers sök- och rörelsemönster i **elevprognos 2023**. Genom att jämföra beläggning våren 2023 relaterat till prognostiserad befolkning sista december 2022, ser vi att 89% av barn och unga som bor i placeringsområdet går på skolan. Om vi antar att sökmönstret kommer bestå dvs efterfrågan fortsätter vara 89%, kvarstår platsbristen om inte ny kapacitet tillskapas. Rosa visar platsbrist och grönt visar lediga platser.

Tabell 1: Bergvretenskolans befolkningsprognos för placeringsområdet, samt fyllnadsgrad med befintlig & föreslagen kapacitet enligt alternativ A

Bergvreten	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
6	94	85	88	97	90	87	85	82	84	85	86	87	87	88	90	91	93	95	97
7	65	94	89	90	99	92	90	87	85	86	87	88	88	89	91	92	94	96	98
8	107	69	94	90	92	101	94	91	89	86	88	88	89	90	91	93	95	97	98
9	83	106	72	94	92	94	102	95	93	90	88	89	90	91	92	93	95	97	99
10	87	86	106	76	96	95	96	104	97	95	92	90	91	92	94	95	96	98	100
11	88	87	87	105	78	97	96	97	104	98	96	93	91	92	94	95	97	98	100
12	86	92	91	89	106	82	99	99	99	106	100	98	95	93	95	96	98	99	101
13	90	86	94	93	91	107	85	101	101	102	108	102	100	97	96	97	99	101	102
14	86	94	87	95	95	92	107	87	103	103	103	109	103	101	99	98	100	101	103
15	81	88	96	87	96	97	93	108	89	104	104	104	109	103	103	100	99	101	103
Summa	867	887	904	916	935	944	947	951	944	955	952	948	943	936	945	950	966	983	1001
Kapacitet inkl pav	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775	775
Jmf kap inkl pav-prog	-92	-112	-129	-141	-160	-169	-172	-176	-169	-180	-177	-173	-168	-161	-170	-175	-191	-208	-226
Kap, -pav, + tillbyggnad (4par)	0	0	0	0	0	0	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225
Ny total kapacitet	775	775	775	775	775	775	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Jmf ny kap-prog	-92	-112	-129	-141	-160	-169	53	49	56	45	48	52	57	64	55	50	34	17	-1
Prognos 89%	772	789	805	815	832	840	843	846	840	850	847	844	839	833	841	846	860	875	891
Jmf kap-89%	3	-14	-30	-40	-57	-65	-68	-71	-65	-75	-72	-69	-64	-58	-66	-71	-85	-100	-116
Jmf ny kap-89%	3	-14	-30	-40	-57	-65	157	154	160	150	153	156	161	167	159	155	140	125	109

Om utbyggnad till 100 elever per årskurs (1000 elever totalt) inte görs enligt alternativ A, måste kapacitet erbjudas på annan plats (exempelvis i ny skola). Bergvretenskolans nuvarande möjlighet att möta växande elevkullar bedöms överskridas 2026.

Placering och platsens förutsättningar (alt flera förslag)

Förslaget är att utöka Bergvretenskolan (se grön markering i kartbilden nedan) med en utbyggnad inom befintlig fastighet. Eftersom det redan bedrivs skolverksamhet på fastigheten, är den generella bedömningen att platsens fysiska förutsättningar är lämpliga för ändamålet. Lämpligheten att öka elevantalet inom fastigheten säkerställs inom förstudien.

Karta 1: Skolans och fastighetens läge i Enköping tätort

Fastighetsfakta och detaljplan

Fastighetsbeteckning: Bergvreten 1:10

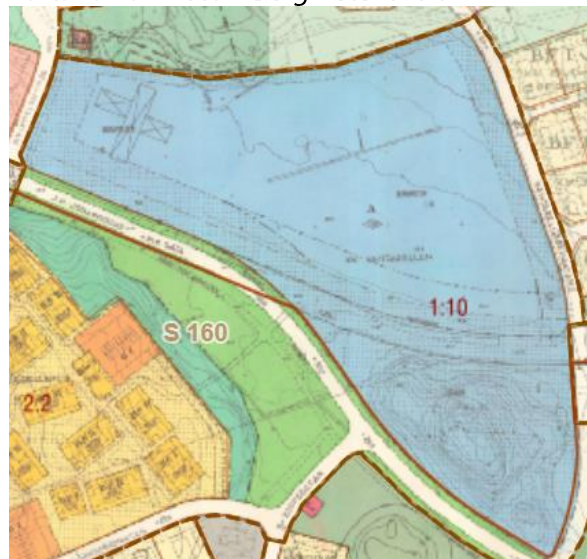
DP nr: ingår i Stadsplan 160

Beteckning i DP: A (allmänna ändamål)

Max tillåten byggnadshöjd: 12 meter

Hela södra 'spetsen' är prickmark och har en zon med ledningar under mark i norra änden som gränsar mot den yta som är tillåten att bygga på.

Karta 2: Planmosaik Bergvretenskolan

Fastighetens nuvarande användning som grundskola kommer inte att ändras.

Detaljplanen tillåter allmänna ändamål vilket innebär bland annat

skolverksamhet. Förutsatt att utbyggnad sker där så tillåts i detaljplanen, dvs inom tillåten byggnadshöjd och ej på prickenmark, så behöver inte detaljplanen ändras. Därmed minskar risken för förseningar som påverkar möjligt färdigställandeår.

Även utan en detaljplaneprocess behöver projektet dock i projekteringsfasen utreda en del samhällsplaneringsfrågor som exempelvis angöring, parkering och dagvattenhantering.

Nedanstående tabell visar information ytor för byggnad respektive skolgård (så kallad friyta) på fastigheten idag och med de olika alternativen A, B och C. Byggnadsytor och friytor är baserad på arkitekts och landskapsarkitekts beräkningar. Skolgårdens friyta vid det större utbyggnadsförslaget (alternativ A) kan jämföras med det senaste projektet med ny grundskola i tätorten, Lillsidan skolan, som i förstudien visade på en friyta om 20,6 kvm per elev.

Tabell 2 Bergvretenskolans nyckeltal

	IDAG, KVM, CIRKA	ELEVKAP	YTA/ELEV
BYGGNADSYTA, IDAG	9.260	775	11,9
FRIYTA, IDAG	24.000	775	31,0
ALTERNATIV A			
BYGGNADSYTA 4-PAR F-9	10.600	1000	10,6
FRIYTA, 4-PAR F-9	24.500	1000	24,5
ALTERNATIV B			
BYGGNADSYTA , 3-PAR F-9	8.500	750	11,3
FRIYTA,PAR	24.700	750	32,9
ALTERNATIV C			
FÖRHYRD YTA, 4 PAR F-6	7.600	700	10,9
FRIYTA, 4 PAR F-6	25.700	700	36,7

Trafik

Befintlig trafiklösning i närområdet samt angöring till skolan bedöms fungera även i framtiden.

Grundskolans kapacitet idag på 775 innebär att elevantalet ökar med 225 vid utbyggnad enligt alternativ A, en ökning med 29%. De yngre årskurserna är dock redan i de flesta årskurs 4-parallelliga, och det är främst de yngre som får

skjuts till skolan. När eleverna växer uppåt i åldrarna blir de mer självständiga i trafiken och blir inte längre skjutsade av föräldrarna. Därför bedöms tillströmningen av bilar för lämning och hämtning bli försumbar jämfört med dagens situation. Eftersom det totala antalet helgrupper ökar med nio jämfört med nuvarande kapacitet, kommer antalet personal att öka med nio till arton personer, vilket gör att efterfrågan förväntas öka på parkering.

Skolan ligger i parkeringspolicyns zon 2, vilket ger ett parkeringstal på 5 bilparkeringar per 1000 kvm. Inventering vid platsbesök på skolan februari 2024 visade på att stora parkeringen (söder om vändplanen) rymde 2 rader med 24 bilar i varje (dvs 48 platser), lilla parkeringen norr om vändplanen 8 bilar, norr om skolan (kökspersonal) 4 bilar, och väster om skolan 14 bilar. Detta ger totalt 60 platser öster och norr om skolbyggnaden. Om vi även inkluderar platserna väster om skolbyggnaden 74 platser.

Parkeringspolicyns beräkningstal ger följande krav på antal parkeringsplatser för bilar:

- Idag enl p-norm: $(9260 \text{ kvm}/1000) \times 5 = 46,3$ dvs 47 parkeringsplatser.
- Alternativ A: $(10557 \text{ kvm}/1000) \times 5 = 52,8$ dvs 53 parkeringsplatser.
- Alternativ B: $(8457 \text{ kvm}/1000) \times 5 = 42,3$ dvs 43 parkeringsplatser.
- Alternativ C: $(7607 \text{ kvm}/1000) \times 5 = 38,1$ dvs 39 parkeringsplatser.

För alternativ B och C räcker den stora befintliga parkeringen öster om skola och platserna norr om skolan, den mindre parkeringen öster om skolan kan bli cykelparkeringsyta. För alternativ A behålls den stora befintliga parkeringen öster om skola och platserna norr om skolan, samt kompletteras med ytterligare ett fåtal platser norr om skolan. Den mindre parkeringen öster om skolan kan bli cykelparkeringsyta. Alternativ A och B kompletteras med en drop-zon för lämning och hämtning väster om skolan, då nybyggnation är tänkt för de yngre skoleleverna. Om skolan anser att antalet parkeringsplatser inte räcker, får Utbildningsförvaltningen ha en dialog med Upplevelseförvaltningen om möjligheten att samnyttja parkeringsplatser vid idrottshallen.

Motsvarande parkeringstal för cykel ger behov av:

- Idag enl norm: $(9260 \text{ kvm}/1000) \times 7,63 = 65+584$, dvs 649 cykelplatser.
- Alternativ A: $(10557 \text{ kvm}/1000) \times 7,63 = 74+666$, dvs 740 cykelplatser.
- Alternativ B: $(8457 \text{ kvm}/1000) \times 7,63 = 60+533$ dvs 593 cykelplatser.
- Alternativ C: $(7607 \text{ kvm}/1000) \times 7,63 = 54+480$ dvs 534 cykelplatser.

Antalet cykelparkeringar är relativt begränsat och motsvarar inte idag parkeringstal för cykel. Enligt skolan är det en liten andel som cyklar till skolan, merparten av eleverna bor i närområdet och går till skolan. Behovet av

cykelparkering bedöms därför vara lägre än vad parkeringsnormen anger som minimum.

Parkeringsnormen anger också att om friyta och parkering konkurrerar om samma yta, ska friyta prioriteras. Möjligheten att utöka antalet cykelparkering jämfört med idag bör inkluderas i det fortsatta projektet, men friyta ska således prioriteras och antal enligt normen kommer därför inte att kunna tillskapas.

Parkering för både bil och cykel ska lösas inom fastigheten.

Infrastruktur

En mer detaljerad bild än planmosaikerna ovan, av skolans anslutningar till omgivande miljöer, med upplevelseförvaltningens idrottshall öster om fastigheten, större bilväg sydost om fastigheten och bostäder i andra väderstreck.

Karta 3: skolans koppling till närområdets infrastruktur

Kultur och miljö m.m.

Fastighetens förutsättningar kopplat till kultur och miljö förväntas inte ändras av den utökade kapaciteten.

Klimatanpassningar

Fastighetens förutsättningar kopplat till klimatanpassning (tex översvämningsrisk) förväntas inte ändras av den utökade kapaciteten.

Bygglov

Föreslagen utbyggnad ska vara inom gällande detaljplan, och ska därför rimligtvis kunna få bygglov. Eventuellt kan närliggande grannar norr om skolfastighetens västra del ha synpunkter på eller överklaga bygglov, eftersom de är vana vid en enplansbyggnad, vilket kan försena byggnationen.

Geoteknik, dagvatten och ledningar

Föreslagen plats borde med tanke på nuvarande byggnad för anpassad skola, vara möjlig att bygga på ur geoteknisk synpunkt. Föreslagen plats, där byggnad för anpassad skola ligger idag, borde vara möjlig att bygga på ur dagvattensynpunkt.

När delar av skolgården bebyggs, behöver en översyn av andel hårdgjorda ytor och hantering av dagvatten ses över. Exempelvis vid återställande av paviljong beaktas omhändertagande av dagvatten eftersom det tidigare varit problem med vattensamlingar vid regn och snösmältning på platsen.

Föreslagen plats, där byggnad för anpassad skola ligger idag, borde vara möjlig att bygga på utifrån var befintliga ledningsdragningar finns. Kapacitet VA till/från fastigheten ska enligt muntlig info vid avstämning med VA klara den utökade kapaciteten. Exakta lägen för ledningar och deras kapacitet i det finmaskiga nätet, behöver säkerställas inom projekteringen.

Trygghet

I nästa skede kan metoder såsom problem- och platsanalys för trygghetsskapande och brottsförebyggande fysiska insatser göras (enligt av Boverket föreslagna metoder).

Övriga förutsättningar

Tillbyggnad tillgänglighetsanpassas enligt Boverkets byggregler.

Befintliga byggnader är inte kulturskyddade idag.

Verksamhetens lokalbehov

Utbildningsförvaltningens önskemål är att gå vidare med organisation som rymmer 1000 elever på fastigheten genom tillbyggnad, dvs alternativ A förordas.

Specialsalar förutsätts ligga kvar med nuvarande placering, men kompletteras med enklare rörelserum och makerspace i den nya byggnaden. Därutöver ska erforderlig mängd helgrupprum, grupprum, personalarbetsplatser och andra kringfunktioner (kapprum, WC, förråd, osv) säkras i ny byggnad.

Inom befintlig byggnad görs en ombyggnation av kök och matsal, och i samband med detta utökas matsal. Den nuvarande bortre matsalen ställs om till undervisningsytor. Därutöver ska ventilationen ses över så att alla helgrupprum klarar fullstora helgrupper, samt en vägg tas bort mellan två mindre undervisningsrum i E-huset för att tillskapa fullstort helgrupprum.

Utemiljö ska ingå i projektet, med återställande av mark efter paviljong och byggnation, samt lämplig kompensatorisk komplettering utifrån kapacitetsökningen. En blandning av funktioner för såväl lugna som mer aktiva sysselsättningar ska finnas, för att stimulera eleverna och bidra till deras kunskapsinläring på bästa sätt.

Kapacitet som möter det växande elevunderlaget måste säkras redan från 2026, vilket med alternativ A (utbyggnad till 1000 elever) innebär att påbyggnad på paviljongerna behöver göras fram till utbyggnad är klar. Alternativ B och C innebär att denna kapacitet måste säkerställas på annan fastighet inom tätorten, och skolornas upptagningsområden göras om.

Projektmål

Övergripande projektmål är att beslutade anpassningar i befintlig byggnad och uppförande av nybyggnationen är genomförda. Verksamhetens effektmål redovisas i VBU (verksamhetens behovsunderlag) (se bilaga 1).

Lokalprogram

Utbildningsförvaltningen preciserar sina behov i VBU (verksamhetens behovsunderlag) och lokalprogram som ingår som bilagor till denna förstudierapport (se bilaga 2).

Samband och flöden

Flöden att beakta beskrivs i VBU.

Volymskiss och ev alternativ

Rapporter med volymskiss / ritningar av arkitekt, kökskonsult och landskapsarkitekt redovisar alternativ A (utbyggnad till 1000 elever), alternativ B (utbyggnad till 750 elever), och alternativ C (nuvarande huvudbyggnad utan paviljong och anpassad grundskola) i bilaga (se *bilaga 3 och 4*).

Utemiljö

Friyta: Friytan för alternativ A blir lägre än Boverkets rekommendation men bedöms som acceptabel, dels utifrån de kvalitativa funktioner (såväl lugna och rogivande miljöer, som medelaktiva zoner och ytor för extensiv och mycket aktiv lek finns) som inryms på skolgården och dels i jämförelse med kommunens senaste skolbyggnation i tätorten, Lillsidan med 20,6 kvm friyta per elev enligt förstudien. Många andra storstadsnära kommuner har minimikrav som ofta ligger mellan 15 och 25 kvm/elev.

Utöver friytan används även bollplanen utanför idrottshallen av fritidsverksamheten, och skolan går iväg till andra närliggande lekplatser. Eftersom andra ytor används som komplement till den egna skolgårdsytan, bedöms ytan vara tillräcklig för en fullgod verksamhet. En dialog med Upplevelseförvaltningen och Verksamhet allmän plats (park) är lämpligt under vidare projektering för att fånga upp deras perspektiv och effekt på deras verksamheter.

Parkeringsplatser: Befintligt antal bilparkeringsplatser ska räcka, men antalet cykelparkeringsplatser behöver kompletteras. Friytan ska dock prioriteras i det slutliga förslaget som tas fram under projekteringen.

Byggnadstekniska förutsättningar

Befintlig byggnad har renoverats i etapper under senare år och bedöms vara i relativt gott skick. Stambyte ligger mer än 10 år fram i tiden.

Ventilationsaggregat i A-huset är sedan skolan byggdes och något ålderstigen.

Paviljongerna har direktverkande el och drar därmed mycket energi, ett problem som elimineras i och med att dessa tas bort när permanent kapacitet är färdigställd. Energibesparande åtgärder för Bergvretenskolans huvudbyggnad är planerade som projekt i Enoff med genomförande preliminärt runt 2025-2026. Där finns bl.a. gången mellan skola och lokalen för anpassad undervisning med som en av åtgärderna som behöver ses över. Åtgärder i huvudbyggnad kan med fördel synkroniseras med de åtgärder för kök och matsal som planeras. Angående förbindelsegången kan åtgärder lämpligen avvaktas projektering av dess framtida utbyggnadens utformning.

Befintlig paviljong är tekniskt möjligt att bygga på med ytterligare en våning, vilket kan ge nödvändigt kapacitetstillskott från 2026 och framåt.

I detta projekt ska rivning av befintlig byggnad för anpassad grundskola (tidigare kallad träningsårskola) och paviljong inkluderas och detta behöver budgeteras av tekniska nämnden.

Nybyggnad ska uppnå miljöbyggnad nivå silver, anslutas till befintlig fjärrvärme och förnyelsebar energi analyseras i projektbudget.

Ekonomi

Investering

Investering är kalkylerad baserad på nyckeltal och erfarenhet från tidigare och pågående uppförande av skolor i Enköping. Priser är med hänsyn tagen till rådande konjunktur och indexreglering enligt konsumentprisindex.

Kostnadskalkyl redovisas i bilaga, se bilaga 5.

Utbyggnaden av Bergvretenskolan är i förstudien kalkylerat till [REDACTED] kronor och kök/matsalsprojektet till [REDACTED] kronor.

Preliminär hyra

I den preliminära hyran för dessa lokaler ingår kapitaltjänstkostnad (ränta och avskrivning) och schablonbaserad driftskostnad per kvadratmeter.

En preliminär hyra är beräknad till [REDACTED] i förstaårshyra för utbyggnaden och tilläggsavtal för verksamhetsanpassning kök och matsal ger en tillägghyra på [REDACTED] första året.

Övriga ekonomiska konsekvenser

Rivnings- och eventuell avskrivningskostnad för lokal anpassad grundskola samt återställande av mark efter borttagande av paviljong, ska ingå i projektet men redovisas med separata budgetposter dvs ingår inte i projektets investeringsbudget.

Konst 1% regeln

Enköpings kommuns grundprincip är att 1% av byggkostnaden ska avsättas till konstnärlig gestaltning. Förslag på offentlig konst i nybyggnationen tas fram i projekteringskedet i samarbete med Upplevelseförvaltningen. Summan beräknas för nybyggnadsdelen, inte ombyggnation i befintlig byggnad.

Tidplan

Tidplan är beroende av att anpassad grundskola flyttar till nya lokaler i Lillsidanskolan sommaren 2026. Därefter sker byggnation i två etapper.

Etapp 1 innebär att evakueringslösning för kök och matsal iordningsställs på platsen för tidigare anpassad grundskola, antingen i befintlig byggnad som därefter rivs, eller först rivning och därefter temporärt mottagningskök på platsen. Detta möjliggör att kök och matsal i befintlig byggnad byggs om under pågående läsår. Samtidigt ska dagens borte matsal iordningsställs som undervisningslokal, vilket behöver ske på sommarlov för att inte störa befintlig verksamhet i byggnaden. Evakueringslösningen behöver utredas utförligare under projekteringsfasen.

Etapp 2 tar vid när kök och matsal är färdigt. Då tas den tillfälliga lösningen bort och byggnation av den nya undervisningsbyggnaden påbörjas.

Preliminär tidplan:

Förstudie	Q1, VT24
Beställning UAN & TN-ärendet	VT-24
KS beslut	HT-24
Projektering 1 år	2025
Upphandling	VT-26
Kök/matsal, byggnation *	HT-26
Rivning befintlig anpassad skola *	VT-27
Ny huskropp, byggnation 1½ år	HT-27 – HT-28
Rivning paviljong & Åtgärda skolgård	VT-29
Verksamhetsstart	HT-29

* enl prel evakueringsplan, ev tvärt om dvs rivning först och byggnation kök/matsal därefter

Risker

Risk att bygglov överklagas, vilket leder till att färdigställandet försenas.

Barnkonsekvensanalys

En övergripande barnkonsekvensanalys har gjorts med fokus på bedömning av om barnets bästa uppnås. Förstudien konstaterar att projektet syftar till att möta barns behov av skolgång nära hemmet och beaktar därmed barns bästa.

Barnperspektivet ingår inte i förstudien, varför en fördjupad analys utifrån barnets perspektiv behöver göras i det fortsatta arbetet.

Figurförteckning

Bild 1	Lokalbyggnadsprocessen	sid 7
Tabell 1	Befolknings- och elevprognos	sid 20
Karta 1	Skolans och fastighetens läge	sid 21
Karta 2	Planmosaik	sid 21
Tabell 2	Skolans nyckeltal (ytor)	sid 22
Karta 3	Närområdet infrastruktur	sid 24

Bilagor

Bilaga 1 VBU, kök och matsal

Bilaga 2 Lokalprogram, kapacitetshöjning

Bilaga 3 Volymskiss Ritningsförslag från arkitekt och kökskonsult

Bilaga 4 Preliminär Hyreskalkyl

Dokumenttyp VERKSAMHETENS BESLUTSUNDERLAG (VBU)			Sida: 1 (6)
Diariern Skriv här	Dokumentversion Skriv här	Versionsdatum Skriv här	Status Skriv här

Verksamhetens beslutsunderlag (VBU)

Verksamhetens beslutsunderlag ska användas som underlag i fortsatt förstudie i rubricerat projekt. Det kommer tillsammans med lokalprogram vara underlag till förstudie, samt i förlängningen tillsammans med förstudien att vara underlag till projektering och upprättande av projektplan.

1. Projektnamn: Kapacitetshöjning inklusive renovering Bergvretenskolans kök och matsal

1.1 Formella förutsättningar

Enheten där VBU är framtaget UAN	Verksamhetsansvarig chef Linda Lindahl	Verksamhetsförvaltning/organisation UF
Lokalsamordnare Maria Jacobsson	Författare VBU (om annan än lokalsamordnare) -	Aktuell beslutspunkt (enligt Pej1) BP2
Vilka officiella beslut finns? Tex ämnesnämnds beslut att beställa förstudie (hänvisa till diarienummer). Alternativt om beställning gjorts per delegation, ange vilken delegationsordning (dvs när den beslutades & dnr), samt vilket §-nummer som ger mandatet att beställa. Beställning av förstudie (2023-02-15 UAN§20)		

1.2 Tidigare beslutade ändringar

Datum	Ändring	Ändrad av

1.3 Bilagor till Verksamhetens beslutsunderlag

Nr	Beteckning	Version	Identitet/filnamn
1	Lokalprogram	1	

Dokumenttyp VERKSAMHETENS BESLUTSUNDERLAG (VBU)			Sida: 2 (6)
Diariern Skriv här	Dokumentversion Skriv här	Versionsdatum Skriv här	Status Skriv här

2. Projektbeskrivning

2.1 Beställningen avser åtgärdstyp

Kapacitetshöjande, ange Från 675 brukarplatser idag Till 1000 brukarplatser i framtiden Dvs kapacitetsökning med 325 platser.	Underskott av lokalfunktioner som behöver beaktas med anledning av projektet ☐ Det finns inget lokalskott ☒ Projektet behöver lösa följande underskott av lokalfunktioner : Kök och matsal behöver anpassas för att kunna ta emot 1000 elever samt personal. Skolans övriga funktioner ska säkerställas i samverkan med det kapacitetshöjande projektet. Exempelvis genom att bortre matsal anpassas för undervisning.	Myndighetsanmärkning (ange i så fall vad) Nej
Planerat underhåll (ange i så fall vad) Kök är i behov av renovering	Verksamhetsutveckling (ange i så fall vad) -	Kostnadsänkande åtgärd -

2.2 Nyckeltal

Relevanta nyckeltal, tex kvm/brukare, max hyreskostnad per kvm eller brukare, edyl

Köket ska kunna leverera ca 1100 portioner för Bergvretenskolans räkning fördelat på 3 sittningar. Servering ska kunna ske mellan kl 11:00-13:00

2.3 Om lösningsförslag finns, precisera detta nedan

Nybyggnation ☐	Ombyggnation verksamhetsanpassning ☒	Inhyrning internt ☒
Tillbyggnad ☒	Ombyggnation underhåll ☐	Inhyrning externt ☐
Sammanfattning av befintligt åtgärdsförslag: Skolan har idag 675 permanenta platser och 100 tillfälliga platser i form av paviljonger där bygglovutgåvan är utgången 30-05-14 och måste sedan avvecklas. Elevantalet på skolan är redan idag ca 800 men förväntas öka så att fler och fler årskurser behöver undervisningsytor för 4 helgrupper/årskurs. Föreslagen kapacitet möjliggör 4 helgrupper i samtliga årskurser. Kök och matsalen är idag för liten för nuvarande organisation. Köket behöver även renoveras.		
Ev andra pågående och planerade projekt i lokalerna (ange i så fall vad & i förekommande fall diarienummer). Koordinering mellan kök och matsalsprojekt respektive kapacitetshöjning kommer behöva ske.		
Vilka tidigare utredningar är gjorda som ligger till grund för detta projekt, och vad visade de? Tex om förstudie påbörjats för annan lokalisering, om en underhållsutredning visat att byggnadens tekniska livslängd är nådd, osv) Förstudie av kök och matsal är beställd (2023-02-15 UAN §20) samt kapacitetsökning av Bergvretenskolans (2023-02-15 UAN §21)		

Dokumenttyp VERKSAMHETENS BESLUTSUNDERLAG (VBU)			Sida: 3 (6)
Diariern Skriv här	Dokumentversion Skriv här	Versionsdatum Skriv här	Status Skriv här

2.4 Projektförutsättningar / Verksamhetens utgångspunkter/förändringsbehov

Inledning (bakgrund, syfte, mål). Beskrivande text med bakgrund, orsak till varför behovet uppstått och vad behovet består i. Redovisa koppling till övergripande mål Vision 2030, kommunens långsiktiga mål, odyl.

För att uppfylla kommunens övergripande vision om att alla ska kunna utvecklas till sitt allra bästa jag, behöver skolan som en del i skoldagen kunna servera lunch till eleverna. I kommunens långsiktiga plan för 2024-2027 är den övergripande målbilden att tillsammans skapa en tryggare kommun som vi är stolta över att bo och verka i, och ett av planens målfokusområden är barn och unga. Lokaler för grundskola inklusive kök matsal bidrar till att skapa en trygg uppväxt för skolbarn oavsett familjens socioekonomiska status. Under förstudien har skolans befintliga lokaler analyserats med hänsyn till att vissa undervisningsytor kommer tas i anspråk för matsalsfunktion, för att säkerställa att skolans alla funktioner kan inrymmas.

Behovsanalys (tex prognosunderlag, befintlig kapacitetsbrist, arbetsmiljöproblem, verksamhetsutveckling som påverkar lokalbehov, etc)

Elevantalet på skolan överskrider redan idag befintlig kök- och matsalcapacitet. Ytor, förvaring och flöden i kök och matsal med serveringslinje och diskinlämning behöver anpassas till den nya utökade organisationen. I matsalen finns idag en liten äldre hemkunskapssal med 4 kök. Behovet av denna sal finns inte, eftersom en ny hemkunskapssal har byggts i hus B och denna bedöms klara det framtida behovet vid en organisation med 100 elever per årskurs. Den lilla hemkunskapen i matsalen ska därför rivas och ytan nyttjas till matsalsfunktioner.

Anvisningar för projektet (åtgärder, kapaciteter och funktioner som ska uppnås, avgränsningar, evakuering, ev ändring av detaljplan, risker ur verksamhetssynpunkt).

Kök och matsal ska kunna leverera 1100 portioner mellan kl 11:00-13:00 vilket är livsmedelsverkets rekommendation. Detta fördelat på 3 sittningar. Utöver lunch serveras också frukost (ca 200 portioner) och mellanmål (cirka 300 portioner).

Vissa undervisningsytor tas i anspråk för utökad matsal och måste ersättas. Den bortre matsalen behöver samlokaliseras med huvudmatsalen och befintlig yta återställs till undervisningsyta. Den lilla hemkunskapssalen tas bort.

Vid entrén till matsalen ska flöden fungera smidigt så inte köbildning stör eller hindrar passage, varför en breddning av korridoren utanför matsalentrén är inkluderat i projektet. Flödet till diskinlämning ska fungera smidigt så inte passage för kökspersonal eller elever från serveringslinjen hindras.

Serveringslinjerna ska vara i ett separat rum för att minska ljudnivå i matsalarna. Det ska finnas 4 serveringslinjer där man kan fylla på mat mm från andra sidan så inte trängsel med eleverna uppstår. Det blir på så sätt säkrare och mer personaleffektivt. En separat plats för specialkostbar ska också inrymmas.

Anpassningar ska ta hänsyn till de långsiktiga hållbarhetskrav som kommunen har bland annat avseende materialval och vara hållbara över tid. Samtidigt ska en låg driftskostnad eftersträvas. Om möjlighet finns så ska matsalen delas upp i olika rum för annan användning utanför måltidstiderna och för de elever som under sin måltid behöver ett mindre sammanhang.

Dokumenttyp VERKSAMHETENS BESLUTSUNDERLAG (VBU)			Sida: 4 (6)
Diariern Skriv här	Dokumentversion Skriv här	Versionsdatum Skriv här	Status Skriv här

Evakuering under byggnationstid ska inkluderas i projektet.
Verksamhetens totala personbelastning, fördelat på brukare respektive personal, samt totalt samtidigt i lokalen.
370 ätande samtidigt
Samnyttjande av lokalerna, beskriv hur och i vilken omfattning det är möjligt/lämpligt att samnyttja
Om möjligt utifrån lås och larmzoner ska matsalen gå att hyra ut till civilsamhället utanför skolans verksamhetstider. Detta studeras närmare i projekteringen.
Input till jämställdhets- och barnkonsekvensanalys
Tillgång till undervisningslokaler och skolmåltider är för barns bästa enligt barnkonventionen. Barnperspektivet kommer att införlivas i projekteringskedet.
Prioritering, mellan ekonomi, tid och kvalitet. Om en situation uppstår då projektet måste välja prioriteringsordning ska det ske enligt följande ordning:
1 ekonomi, 2 tid, 3 kvalitet

2.5 Projekt-, effekt- och produktmål

Projektmål tex generella mål, samhälle, socialt, ekonomi, miljö, organisatoriska, osv					
Att beställda verksamhetsanpassningar är genomförda.					
Effekt mål					
	Nr	Beskrivning av effekten	Riktning/ målgrupp	Tidpunkt	Prioritet
	E1	Fler portioner Utgångsvärde 2023	Måltidsservice	2027	Skriv här
	E2	Tidsintervall Utgångsvärde 2023	Måltidsservice	2027	
	E3	Den nya lokalen bidrar till ökad trivsel hos personalen. Målvärde med mätbarhet: Ökad trivsel hos medarbetare med 10% Utgångsvärde i medarbetarenkät 2023	Måltidspersonal, lärare och administrativ personal	2027	Skriv här
Ingångsvärden effekt mål (per mål): <input type="text" value="Skriv här"/>					
Uppföljning: <input type="text" value="Skriv här"/>					

Dokumenttyp VERKSAMHETENS BESLUTSUNDERLAG (VBU)			Sida: 5 (6)
Diariern Skriv här	Dokumentversion Skriv här	Versionsdatum Skriv här	Status Skriv här

Övergripande produktmål, övriga leveranser och avgränsningar (beskrivning av det som ska tas fram och ev. avgränsningar)	
Nr	Beskrivning
P1	Förstudierapport Levereras våren 2024
P2	Inflytt för verksamhet sommar 2027 <u>Kommentar:</u> I god tid behöver processer för verksamhet startas gällande nya arbetssätt, stödjande IT-system, inredning och planering av inflytt. Planering av hur mätningar mot effektmål ska göras och påbörjas, ansvarar måltidsservice och skola för.

2.6 Ekonomiska förutsättningar

Åtgärden har budgeterats (finns med i Lokalförsörjningsplan och Investeringsplan)
Investeringen finns med i investeringsplanen 2024-2033 med ett belopp på [REDACTED].
Ekonomiska konsekvenser om åtgärden inte har budgeterats
Om kostnadskalkylen inte är inom budget kommer tidsplanen påverkas då nya politiska beslut behövs.

3. Organisation och resurser

Nedanstående organisation avser projektstyrning under projektering och byggnation.

3.1 Styrgrupp

Styrgruppen har mandat att ta beslut inom ramarna för att budgeten hålls i enlighet med gällande regler för investeringar. Styrgruppen och den politiska referensgruppen ska ha tillgång till beslutsprotokoll från projektet men även informeras löpande vid avvikelser gällande omfattning, tid och kostnad. Utsedda representanter i styrgruppen är berörda förvaltningars direktörer, varav samhällsbyggnadsdirektören är sammankallande.

3.2 Politisk referensgrupp

Politiska referensgruppens mandat är att agera stödjande och rådgivande till projektgruppen. Representanter till politisk referensgrupp är TNs och UANs arbetsutskott.

3.3 Övrig organisation

Lokalförsörjningsstrateg sammankallar projektarbetsgrupper inom förstudien efter behov, exempelvis berörda verksamhetsrepresentanter, sakkunniga inom kommunen och eventuella konsulter.

Projektledaren sammankallar projektarbetsgrupper efter förstudierapporten är godkänd, exempelvis berörda verksamhetsrepresentanter, sakkunniga inom kommunen och konsulter.

Dokumenttyp VERKSAMHETENS BESLUTSUNDERLAG (VBU)			Sida: 6 (6)
Diariernr Skriv här	Dokumentversion Skriv här	Versionsdatum Skriv här	Status Skriv här

4. Övertagande och överlämnande

Förstudien kommer att lämnas över från lokalförsörjningsstrateg till ämnesnämnd för godkännande och eventuell beställning av projektering / genomförande. Därefter hanteras projektet enligt gällande rutiner.

Funktion	Antal lokaler	Yta (kvm)	Summa yta (kvm)
Kök och matsal			
Kök	1	255	
Disk	1	40	
Matsal	1	450	
Serveringsrum	1	70	
			815
Övriga verksamhetsanpassningar			
Helgrupprum i E-huset	1	90	90
Helgrupprum i borte matsalen	2	60	120
Grupprum i borte matsalen	2	10	20
Helgrupprumrum, akustikanpassning	?	?	?
			230

Kommentar från verksamheten

Ska klara 1100 portioner mellan kl 11-13

Ska klara att 1100 personer mellan kl 11-13, fördelat på 3 sittningar
4 linjer med möjlighet att personal jobbar från andra hållet+ en
specialkostbar

2 rum x 45 kvm, summa 91 kvm. Faktiskt behov ca 60 kvm.

Totalt finns idag med disk och mindre sal 158 kvm. Faktiskt behov 2
helgrupprum á 60 kvm & 2 grupprum á 10 kvm.

Totalt finns idag med disk och mindre sal 158 kvm. Faktiskt behov 2
helgrupprum á 60 kvm & 2 grupprum á 10 kvm.

Anpassning för enklare musik, ett befintligt helgrupprum

